

1 Doplňte vynechaná slova.

Dante Alighieri se narodil ve, většinu života však strávil ve vyhnanství, zejména v Jeho politický spis, který byl později zakázán katolickou církví, se jmenuje V díle Nový život poprvé opěvuje Božská komedie se skládá z částí:, a Umělecky nejvýznamnější z nich je Beatrice je Dantova láska a ztělesňuje ženu. Dílo je nejen oslavou Beatrice, ale má i a prvky. Božská komedie je básnická skladba, ve které hlavní postavu provází básník

BOŽSKÁ KOMEDIE (1306–1320)

*Když jsem svým pádem hrůzy mnoho zkusil,
jsem užíval muže jako v světě jiném,
jenž snad si dlouhé mlčení už hnusil.*

*Užřev ho na místě tom nehostinném,
já zvolal: „Ochraňuj mě před vší zlobou,
ať člověkem jsi nebo pouhým stínem!“*

*Řek on: „Já byl jsem člověkem svou dobou,
mí rodiče se Lombardany zvali,
Mantova byla domovem jich obou.*

*Za Julia mi pozdě život dali,
a žít mi bylo v Římě za Augusta,
kdy lživé bůžky lidé uctívali.*

*Já byl jsem básník. Zpívala má ústa
o Anchisovci, který prchl z vlasti,
když z hrdé Tróje zbyla troska pustá...*

*„Tys tedy , studnice ta čistá,
z níž mluva sladká proudem řinula se?“
já odpověděl zmaten dozajista.*

Přeložil Jaroslav Vrchlický

2 Otázky a úkoly pro rozbor textu a k zamyšlení:

a Kde se Dante ocitá? ☐ v pekle ☐ v očištcí ☐ v Ráji

b Doplňte v poslední tercíně jméno básníka.

c Jaký je vztah mezi postavami ukázky? ☐ Dante Vergilia obdivuje.

☐ Dante Vergilia kritizuje. ☐ Vergilius obdivuje Danta.

d Proč v závěru společné pouti nesmí Vergilius vstoupit s Dantem do Ráje?

☐ protože svedl Beatrici ☐ protože Danta podvedl ☐ protože je pohan

e Odvoďte z textu, co je tercína.

f O čem hovoří Dante ve druhé tercíně, když mluví o nehostinném místě?

g Proč byli bůžkové v Římě za Augusta lživí?

h Najděte v textu básnické prostředky – metaforu a metonymii.

3 Obraz malíře Domenica di Micheliny Dante a jeho světy zachycuje jednotlivé části Božské komedie. Určete, kde jsou které. Zástup lidí procházejících skálou:

Stavba sestavená z devíti kruhů (za Dantem):

Obloha s hvězdami:

Dantovo rodné město (vpravo):

4 Odpovězte na otázky.

a) Co je to alegorie a jak se řekne česky?

b) Které alegorické postavy potkává básník v úvodu díla?

c) Jak skloňujeme jméno Dante?

d) Do kolika kruhů rozděluje Dante očistec?

5 Vyluštěte přesmyčky.

V renesanci byli vynikající básníci oceňováni speciální ozdobou hlavy.

ÝOŘÍVVANV ĚVCNE =

Čeho byla tato rostlina symbolem?

ÍSVĚVTZTÍ =

Který starověký národ toto ocenění využíval?

VŘKÉOE =

Tato rostlina se používá jako koření. Které?

KBÝOVBO STLI =

FRANCESCO PETRARCA

ITÁLIE

1 Doplňte vynechaná slova.

Francesco Petrarca byl civilním povoláním
 a V rámci svých profesí pobýval
 v mnoha městech. V Čechách
 se setkal na dvoře panovníka s
 Petrarcovou láskou byla šlechtična
 Její osobu proslavil ve sbírce
 Sonet se skládá ze veršů, první dvě sloky mají
 verše a další dvě po verších.

2 Ve kterém českém muzikálu se setkáváme s postavou Arnošta z Pardubic, se kterým si Petrarca dopisoval?

Kdo byl Arnošt z Pardubic?

STO SONETŮ LAURĚ

...jen v nebi může být takové krásy vzor.

Z kterého nebe, z které ideje
 příroda tvůrčí vzor svůj vyhlédla si
 pro tuto tvář, již zde říci asi
 co umí tam, kde všechno krásné je?

Která to víla, nymfa z ručeje
 po vánku spouští zlatohebké vlasy?
 Kdy srdci dán takový poklad spásy?
 A právě to jen zkázou pro mne je.

Hledají marně božskou krásu ti,
 kdo její oči nezřeli a v nich
líbezný šleh i pohled bez hnutí.

Neznají lásky krutý pád a zdvih,
 kdo nevědí, jak sladká vzdechnutí,
 jak sladkou řeč má, jaký sladký smích.

Přeložil Václav Renc

3 Otázka a úkoly pro rozbor textu:

- Dokažte, že báseň je sonet.
- Co je hlavní myšlenkou básně?
- Podle sonetu charakterizujte Lauru.
- Určete druhy rýmů ve verších.
- Najděte synonyma podtržených slov.
- Určete verš v rámečku jako básnický prostředek.

FRAGMENTY (ZPĚVNÍK)

Fragment 1.

Čtenáři, až v mých rýmech zaslechněš
 hlas vzdechů, jež jsem v srdci hřál a střeh
 v svých pošetilých prvních mladých snech,
 kdy i já sám byl trochu jiný též –

sloh měnivý, v němž pláč i dumy češ,
v nadějích lichých, v lichých bolestech
 (tak pěl, kdo prožil, poznal lásky běh),
 snad soucít vzbudí – nejen promineš.

Dnes vidím, jak jsem léta v ústech všech
 sloužil jen k zábavě, a v duši stále
 mě nářek nad tím marně mámí jen.

A plod mých blouznění je hořký vzdech,
lítost a poznání mé dokonalé,
že slasti světa jsou jen krátký sen.

Přeložil Jaroslav Pokorný

4 Úkoly pro rozbor textu:

- Vypište, kde básník navazuje kontakt se čtenářem.
- U slov v rámečku najděte jejich ekvivalenty ze současné češtiny.
- Vyznačte slova, která podtrhují pesimistický tón básně.

5 Porovnejte, jak Dante a Petrarca popisují ženu, do které jsou platonicky zamilováni. Doplňte, jak se obě ženy jmenovaly a napište jejich vlastnosti.

Petrarca	Dante